

470/0.7

MINISTERUL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR
DIRECȚIUNEA PESCĂRIILOR

CE POATE FACE STATUL

PENTRU

EFTENIREA PEȘTELUI

MEMORIU PREZINTAT D-UI MINISTRU AL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR
PE LÂNGĂ RAPORTUL No. 14.829 din 18 FEBRUARIE 1911

28828

DR. GR. ANȚIPA

INSPECTOR GENERAL AL MINISTERULUI

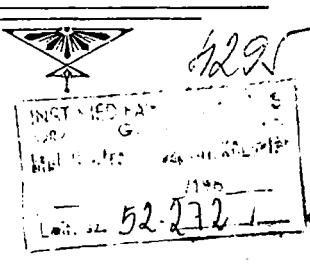
BUCUREȘTI

IMPRIMERIILE „INDEPENDENȚA”

56, CALEA VICTORIEI — STRADA ACADEMIEI, 17

1911

C. 867

01 JUN 2004

RAPORTUL D-LUI INSPECTOR DR. GR. ANTIPĂ

INREGISTRAT LA No. 14829 din 18 FEBRUARIE 1911

Rezolvat prin deciziunea din 10
Martie și de telegrama registrată la
No. 15509 din 10/23 Martie 1911 ¹⁾.

(ss) I. N. Lahovari.

Domnule Ministru,

Una din chestiunile principale care preocupă Direcțiunea Pescăriilor este chestiunea ceflenirei peștelui. În această privință am și prezentat din timp o serie de rapoarte și memorii prin care propuneam aplicarea unei serii de măsuri care cred că pot să ne ducă la rezultate satisfăcătoare. Mai mult încă, în vara anului trecut văzând campania ce se ducea prin presă și prin întrunirile meseriașilor în contra Serviciului pescăriilor pe această temă, am propus D-lui Ministru Constantinescu, numirea unei Comisiuni compusă din D-nii I. I. Brătianu, Primarul Capitalei, D-nul Hagi Tudoracbi, Președintele Camerei de Comerț și D-nul Cbr. Staicovici, Secretarul acelei Camere, care împreună cu Subsemnatul să studieze cu deamănuntul această chestiune și să propună guvernului soluțiunile la care va ajunge, ca să fie aplicate de diferitele ministere din punctul de vedere care-l privește pe fiecare.

Aceste propuneri ale mele nu au fost aprobate și prin rezoluțiunea pusă pe memoriul meu înregistrat sub No. 24.951 din 23

¹⁾ Decizia este cea relativă la revenirea sistemului prin vânzare cu licitație publică, inserată în «Monitorul Oficial» No. 280 din 17 Martie 1911; iar telegrama este adresată administratorilor de pescării pentru a procedă imediat la vânzarea prin licitație a peștelui.

Februarie 1910¹⁾ s'a decis să se aplice un alt sistem de măsuri, constând în suprimarea vânzării prin licitațiune publică a peștelui provenit din pescăriile Statului și în vânzarea direct la consumatori — fie de către Stat, fie prin intermediul Comunelor — cu un preț fix stabilit periodic de Minister, oprindu-se totodată și exportul. Acest sistem s'a aplicat cu începere dela 10 Iunie 1910 și până astăzi cu cea mai mare severitate.

Aci alăturat am onoare a vă supune acum un nou memoriu pe care l-am alcătuit asupra acestei chestiuni, prin care pe de o parte arăt rezultatele ce le-a dat aplicarea sistemului de cetenirea peștelui în cele 8 luni de când este în vigoare, iar pe de altă parte arăt măsurile care cred că trebuie să le aplicăm pentru rezolvirea acestei chestiuni fără ca prin ele să împiedicăm dezvoltarea normală a unei însemnate ramuri de avuție a țării și economiei noastre generale.

Intru cât privește critica sistemului de măsuri aplicată în vara aceasta nu am înzistat atât de mult, de oarece asupra acestei chestiuni m'am pronunțat mai pe larg prin memoriul meu înregistrat sub No. 81964 din 10 Iulie 1910. Aici m'am limitat mai mult a arăta numai rezultatele pe care le-a dat aplicarea acestor măsuri, pe de o parte asupra veniturilor Statului și pescarilor, iar pe de altă parte asupra cetenirii peștelui.

Primiși, vă rog, Domnule Ministru, asigurarea distinsei mele stime și considerațiuni.

Inspector General, Dr. Gr. ANTIPA.

17 Februarie, 1911.

24 Februarie 1910

¹⁾ Eată textul acelei rezoluțiuni:

Măsurile propuse vor contribui desigur la cetenirea peștelui dar găsesc că ar fi necesar încă:

a) Plata pescarilor în numerar pentru peștele ce aduc, caei tovarășia la pește cu el impune licitația și cum ia se practica prin carteluri, desfacerea în detaliu devine apanagiul cartelaților.

Accasta plată să fie echivalentul medii de prețuri ce primesc azi.

b) Licitația, dacă se adoptă primul punct, devine astfel facultativă și nu se va face decât numai după ce Statul va trimite în orașele din țara organizate bine pentru desfacere, peștele trebuincios și pe un preț stabilit.

c) Cu chipul acesta fiind stăpân pe peștele de lux nu va exporta decât ceea ce ar întrece nevoia internă.

d) Organizarea imediată a săratoriilor de pește. Aștept asupra acestui punct planurile de lucrări vorbite ca ele să se înceapă imediat.

(ss) Al. Constantinescu

CE POATE SĂ FACĂ STATUL PENTRU A EFTENI PEȘTELE

Din rapoartele mele precedente s'a văzut în deajuns că, ori și ce încercare de a dovedi că Statul ar fi acela care a scumpit peștele, este tendențioasă și desmințită chiar prin realitatea faptelor. Este însă un fapt real că și peștele, ca și toate lucrurile, s'a scumpit simțitor și e de datoria noastră să cercetăm cu deamănuntul cauzele acestei scumpiri, pentru a vedea ce măsuri putem lua, ca în limitele posibilului să-l eftenim. Voiu schița dar aci pe scurt această chestiune.

Am arătat că sunt o serie de cauze generale care au scumpit totul în lume, ca d. ex.: micșorarea valorii banului, etc., în contra cărora firește că nu putem face nimic și care explică în mod natural și pentru pește în parte urcarea prețurilor. Tot astfel este urcarea spuselor de producție care de multe ori s'a triplat — urcarea prețului instrumentelor de pescuit, urcarea prețului lemnului de închis bălțile, al tuturilor materialelor: căzi, bu-toaie, catran, cârlige, fringhie, tot felul de materiale pentru conservat și transportat peștele, etc., urcarea prețului muncii și al hranei lucrătorilor, etc.; nici contra acestora nu se poate face azi mare lucru, deci și în această privință peștele trebuie să se scumpească proporțional.

Ceea ce se poate face în această privință, însă într'un timp relativ mai îndelungat, este de a se organiza producția în stil mare de tot, prin investire de capitaluri mari, astfel ca spesele de producție să poată fi micșorate măcar pe această cale; să se amenajeze bălțile pe cât e posibil, astfel ca toamna să

poată fi scurse, pentru a se putea prinde peștele mai ușor, reducând astfel la minimum speșele pescuitului, care reprezintă cea mai mare cheltuială ce o avem; să se centralizeze sărarea peștelui în două sau trei cherhanale mari cu totul sistematice, unde să se lucreze pe cât se poate cu mașini, evitându-se ori și ce muncă costisitoare manuală, spre a micșora astfel cheltuielile; să se pună vapoare speciale de transportul peștelui, pe toate brațele Dunărei, etc.

Cu întrebuințare de capital mare asemenea îmbunătățiri se pot desigur face și atunci costul de producție pe kilogram va reveni la mai puțin ca azi. Dar această trecere dela forma de producție patriarhală, la o exploatare în stil mare, capitalist, nu se poate face cu forța, ea trebuie să meargă numai încetul cu încetul.

Dar sunt alte *cauze speciale* țării noastre care au scumpit peștele mai mult decât normal și în contra cărora putem și trebuie să luăm măsuri, imediat, pentru a ajunge la estenirea peștelui, iată anume care:

I. Tarifele vamale

Se știe că prețul cu care se pot vinde mărfurile într-o țară, este regulat prin tariful general de import și export. Așa dar prima datorie a oricui vrea să estenească o marfă în țară, este de a examina tariful vamal și a vedea cu ce taxă este impusă această marfă. Peștele sărat de tot felul — căci despre acesta este vorba de al esteni, el fiind hrană populară — este impus în tariful nostru cu 12 lei la $\frac{0}{100}$ kgr., ceea ce face o urcare la preț cu 12 bani de kgr., adică pentru unele specii cu 50 până chiar la 100 $\frac{0}{100}$ peste prețul inițial.

Dacă dar Statul vrea să estenească peștele pentru popor — și eu cred că trebuie să o facă și am și cerut-o de multe ori și acum în urmă prin memoriul meu înreg. la No. 24.951 din 23 Fevr. 1910 — atunci nu are decât să scadă vama de pe peștele sărat și acesta se va esteni imediat cu 40—50 $\frac{0}{100}$.

Dacă poate, s'ar judecă că nici această măsură nu ar fi

suficientă, nu au, cei ce ar voi o estenire și mai mare a peștelui, decât să meargă pe această cale înainte și să impue o taxă pe export sau să-l interzică cu totul.

O asemenea măsură nu poate fi justificată însă, decât în timp de foamete sau de război și numai pentru articolele absolut de prima necesitate: carne, pâine, mălai și fân pentru vite. A aplica în timpuri normale o asemenea măsură ar fi a adopta o politică economică ca a Chinei, înconjurându-ne cu un zid, care ar împiedeca cu desăvârșire orice dezvoltare normală a acestei ramuri și punerea în valoare a solului nostru.

Am amintit totuși și această soluție, spre a arăta în mod logic, soluțiile normale ce se pot da acestei chestiuni, chiar în cazurile extreme.

Firește că chiar aceste soluțiuni extreme, însă pe cale regulată, ar fi preferabile soluțiunei ce s'a căutat a se da în anul trecut chestiunei estenirei peștelui, prin care s'a dezorganizat totul și din cauza căreia au dat faliment sau au fugit mai toți pescarii, pe spatele cărora se făcea estenirea peștelui de lux și a icrelor negre la București.

II. Organizarea comerțului

A doua cauză specială a scumpirei peștelui este *modul cum e organizat la noi în țară în general comerțul de detaliu*. În cele precedente am arătat cum prin vânzarea prin licitațiune publică s'a asanat comerțul en gros de pește, punându-se un capăt cametei și puținței de a se face vre-un fel de speculă. Nu tot astfel e cu comerțul în detaliu: în halele de detaliu din toată țara se speculează cu alimentele, și în special cu peștele, într'un mod groaznic și vinovate de această stare sunt chiar însăși comunele, în sarcina cărora cade supravegherea și organizarea acestui fel de comerț.

Comunele pentru a-și creia venituri — mai cu seamă de la punerea în aplicare a legii pentru desființarea accizelor — au făcut niște barăci pe care le-au botezat hale, în care au centralizat comerțul alimentelor, cari înainte se făcea pe piețe. Din ceeace

însă înainte era o mulțime de negustori din aceeași ramură de comerț, așa că era în totdeauna o concurență puternică între ei, care îi împiedecă să speculeze, acum s'a redus numărul lor atât că, cartelarea lor e oricând cu puțință și aceasta are de efect o urcare enormă a prețurilor și o speculă nerușinată. Odată intrați pe această cale au mers și mai departe și — în special la pescărie — câte un singur comerciant a început a închiria, prin persoane interpuse, toate compartimentele din hală, făcându-și astfel un monopol de vânzarea peștelui în acea comună.

Acest monopol asigurându-le venituri din ce în ce mai mari, la rândul lor și ei oferă chirii comunelor din ce în ce mai mari pentru locurile din hală. Cu modul acesta comunele își văd mărite foarte mult veniturile și le convine foarte bine acest sistem.

Astfel la București am găsit că, în hala mare de pește, din 14 compartimente, 11 erau închiriate prin persoane interpuse la același comerciant, iar în hala Grivița, toate locurile erau închiriate de unul singur, care însă vindea numai în unul, iar pe celelalte le ținea închise numai pentru ca să nu vie altul, să-i facă concurență. Chiar la Sulina unde ar trebui ca toată lumea să mănânce pește, s'a făcut de acum doi ani o baracă botezată «Hala de pește» și din ceiace înainte erau vreo 20 de pescari care umblau cu coșurile și vindea pește în oraș și vre-o câțiva care vindeau pe piață, acum tutulor li s'a interzis acest comerț iar peștele se vinde de un singur chiriaș al singurului loc din hala comunala, care are monopolul peștelui în comună. Firește că la toate protestele locuitorilor li se răspunde sistematic că vina acestei scumpiri e a serviciului pescăriilor care speculează, etc., etc.

Așa dar în această direcție este o reformă grabnică de făcut, care poate iarasi să ne ducă la rezultate bune. Să mărim în fiecare oraș alt de tare numărul vânzătorilor detașiți și comunele să înceteze de ași mai creia venituri din specularea locurilor din hale, care însumară specula cea mai nerușinată asupra alimentelor, pământului chiar de ele. Modul cum se poate face aceasta și în special introducerea în fiecare hală din țară a sistemului vânzării en gros, prin licitație publică cu vânzători oficiali, cum

arătat în alte rapoarte anterioare (Raportul No. 96.921/907 și Rap. No. 71.964 din 10 Iul. 1910) prin care am cerut chiar numirea unei comisii, compusă din câte un delegat al Ministerelor de Interne, Comerț și Domenii, care împreună cu delegații comunelor respective, să pue în aplicare acest sistem în concordanță cu condițiunile speciale din fiecare oraș.

* * *

Soluțiunea care s'a dat însă în anul trecut chestiunei estimei peștelui, prin desființarea licitației și instituirii de prăvălii de detaliu ale Statului, nu numai că nu poate rezolvi întru nimic problema, dar a făcut chiar un rău foarte mare. Mai întâi eu nu pot să înțeleg rolul Statului de a fi negustor de detaliu, intrând în concurență cu toți băcanii și ceilalți comercianți de pește și încă făcându-le o concurență cu totul nealeală. Imi repugnă de asemenea să văd funcționari ai Statului vânzând icrele negre cu gramul și morunul cu felia. La ce abuzuri poate da loc aplicarea unui asemenea sistem am prevăzut-o și am scris-o printr'un raport oficial înainte de a se pune în aplicare, și din nenorocire am văzut în urmă exemple prea numeroase, de fapte care numai cu demnitatea Statului nu se pot împăca.

Dar abstracție făcând chiar de toate acestea și presupunând că totul ar funcționa în cea mai bună regulă, principiul în sine este greșit și periculos și anume iată de ce :

1. *Prin desființarea licitației, mărfurile nu se mai vând cu prețul lor real, format în mod normal prin legea cererii și a ofertei, ci cu prețuri stabilite după bunul plac al funcționarului, din care cauză în totdeauna unul din doi : ori producătorul—adică pescarul și Statul,—ori consumatorul, ese înșelat. În piețele de desfacere ale Statului este în totdeauna un foarte mare număr de concurenți, așa că nu se poate ca licitația să fie fictivă, pe lângă că este și bine supravegheată prin cele trei feluri de interese opuse reprezentate la fiecare vânzare : ale Statului, pescarilor și comercianților.*

Dacă însă se face, cum s'a zis «licitația ticlăuită», atunci ori cine e liber să cheme procurorul, așa că pentru asemenea motive nu era nevoie să se desființeze licitația, care e atât de

necesară și introdusă azi absolut în toate piețele de pescării din lume.

2. *Prin vânzarea cu prețuri fixe nu se poate face diferență între diferitele calități de marfă.*

Din aceeași specie de pește de aceleași dimensiuni, pentru care în cota fixă se prevede un singur preț, comerciantul și consumatorul deosebesc o întreagă serie de calități, ale căror prețuri normale pot varia între ele și cu peste 200⁰/₁₀, d. ex.: Ciortanul prins în Dunăre în fața Galațului și adus viu la piață are altă valoare ca ciortanul prins în bălțile dela Tulcea și adus mort la Galați, de și încă foarte proaspăt. Și acesta are și el altă valoare decât cel prins în Delta care a stat vre-o trei zile prin cherhanale, și are carnea moale,—așa că nu mai poate suferi transporturi îndelungate. Altă valoare are de asemenea Ciortanul auriu prins în Dunăre și în gârle,—și alta ciortanul negru prins în mlaștinele dela Gârla Impuțită sau în apa sărată dela Razim. Altă valoare are în fine același pește de aceeași calitate dacă e sosit la piață înaintea plecării trenului și poate imediat fi expediat la destinație și altă valoare dacă a sosit după plecarea trenului, când trebuie să mai aștepte în depozite o zi.

Stabilindu-se așa dar un preț pentru aceste mărfuri de valoare comercială atât de diferită — și nu e cu puțință a se proceda altfel după acest sistem,—atunci pescarul cu marfa de calitate superioară rămâne în totdeauna în pagubă, în favorul celui cu marfa proastă și se ajunge ca peștele de calitate inferioară să fie prea scump — deci să nu se mai ceară — iar cel de calitate mai bună să fie prea efin, — deci să nu le mai convină pescarilor să-l prindă.

Așa dar ajungem la o scădere forțată a producțiunii, care prin dezertarea pescarilor în cursul celor 8 luni de aplicare a acestor măsuri, s'a accentuat foarte tare.

S'a crezut că ar fi un mijloc de a se preveni aceste inconveniente fixându-se mai multe prețuri pentru aceeași specie d. ex. pentru Ciortan 35—55 bani kgr.: aceasta însă în loc de a favoriza pe pescari a fost un nou mijloc de speculă pentru detailiști, căci ei deși cumpărau peștele cu cota minimă de 35

bani, îl vindeau cu prețul maxim din cotă, peste care-și adăogau firește spesele și câștigul lor. Așa dar rezultatul final era o înșelare a consumatorului.

3. *Prin sistemul vânzării cu prețuri fixe lipsind orice stimul între pescari și cherbangii de a prepara și conserva bine peștele s'a ajuns ca calitatea peștelui sărat să fie din ce în ce mai rea.* Înainte fiecare din ei se silea a tăia peștele mai bine, al lucra mai cu îngrijire, a pune sare proaspătă, etc., căci peștele mai bun se vinde cu prețuri mai bune; acum ei fiind siguri că oricum ar fi tot cu aceleași prețuri se vinde, nu mai iau tăetori cum se cade, nu mai fac nici o cheltuială cu materialele, sarează peștele în căldură cu saramură veche etc. Calitatea peștelui sărat a scăzut atâta în cât chiar serviciul sanitar s'a alarmat de aceasta și ne-a comunicat oficial printr'o adresă.

Și aceste sunt defecte inerente sistemului și nu au corective.

4. *Prin acest sistem se îlesfințea cu totul clasa comercianților de pește.*

Statul, atât ca proprietar de mari pescării cât și ca patronator al tuturilor ramurilor de activitate din țară, are nevoie de o clasă de comercianți de pește cât mai bine organizată, care pe deoparte se distribuie produsele sale, cât și ale proprietarilor particulari de bălți, la consumatori, iar pe de altă parte să furnizeze populației din toate unghiurile țării peștele de care au nevoie; Statul singur ori câtă osteneală își va da, nici odată nu va fi în stare să îndeplinească aceste funcțiuni astfel, cum le poate îndeplini comerțul, care știe să se adapteze și necesităților producătorului și necesităților consumatorului satisfăcându-le.

Deschizându-și acum Statul prăvăliile sale de detaliu—sau în provincie primăriile—să omoară deodată o întreagă și foarte numeroasă clasă de comercianți, care'și aveau existența lor asigurată și îndeplineau un rol important în mecanismul nostru economic. Cum acești comercianți nu au un capital însemnat și lucrează mai mult pe credit, în urma măsurilor din anul trecut o mare parte din ei nu au putut suporta lovitura și fie că au

dat faliment, fie că și-au lichidat afacerile, ei s'au retras din acest comerț.

Efectele acestei lovituri pe care a căpătat-o întreaga clasă a comercianților de pește, se vor simți în urmă și se vor repercuta atât asupra Statului și celorlalți proprietari de bălți, ca producători de pește, care nu-și vor mai putea desface produsele lor atât de ușor,—cum făceau când era un comerț organizat, bazat deja pe oarecare tradiții și legături comerciale,—cât și asupra consumatorilor, care vor duce și mai mult lipsa peștelui și vor fi nevoiți a-l plăti încă și mai scump.

Dacă comercianții de pește speculează, datoria Statului—și în special a Ministerelor de Comerț și Interne și a Comunelor—este să studieze în mod serios unde sunt cauzele acestei speculațiuni și prin măsuri severe să le împiedece, nu însă să distrugă o ramură de activitate, care este un factor principal, care stabilește legătura dintre producător și consumator și pe care nu o poate înlocui cu nimic alta.

Spre a se vedea mai bine cât de puțin este Statul în măsură să îndeplinească rolul de comerciant de pescărie—și aceasta nici măcar pentru proprietățile sale—voi arăta că în toate aceste opt luni cât s'au aplicat măsurile pentru etenirea peștelui, cei mai mulți țărani nu au avut aproape de unde gusta peștele căci nu aveau de unde-l cumpăra. Numai satele din apropierea Dunărei puteau lua peștele dela căruțele care-l cumpără dela Galați și Brăila și-l duc prin comune (un comerț care se practică de mulți ani), toți ceilalți din restul țării, n'au avut de unde se aproviziona, așa că tocmai în anul etenirii peștelui pentru popor, adevăratul popor în mare parte nici nu a putut vedea măcar peștele cu ochii.

Foarte instructive sunt cifrele în această privință: dela 26 Iunie—31 Ianuarie s'au distribuit prin biuroul de vânzare din Galați 3.591.574 kgr., din aceste: 382.298 s'au trimis la București, 490.738 s'a distribuit la detailiști pentru consumațiunea locală din Galați, 427.963 kgr. la căruțele care merg prin județ și numai 176.279 kgr. pentru comunele rurale din toată țara, iar restul s'a trimis la comunele urbane. Dacă la aceste 176.000

kgr. mai adăogim încă 306.000 kgr. ce s'au trimis și dela Brăila în comunele rurale și mai punem încă vre-o 100.000 kgr. ce s'au dus prin comerț, avem în total vre-o 580.000 kgr. *pește dintr'o cantitate totală de 6.049.691 kgr. care s'au dus în comunele rurale din restul țării.* Cu aceste a eftenit Statul traiul unei populațiuni de țărani de aproape 5.000.000 suflete, adică 1/10 din kgr. pe cap?!!

În schimb însă: Bucureștiul a primit peste 500.000 kgr. dela Galați, Brăila, Tulcea și Constanța (din care majoritate pește de lux și icre); Galații au primit 490.738 și orașul Brăila 687.148 kgr. Așa dar fiecare din aceste trei orașe a primit cel puțin tot atâta pește cât țărânimea noastră din toate județele afară de Covurlui și Brăila.

De fapt însă legătura cu satele era atât de întreruptă—prin distrugerea comerțului care o stabilise—în cât în toamnă, când a venit producția mare de pește care se consumă la sate, rămăneau zilnic pe piața Brăilei, Galațului și Tulcei cantități atât de mari de pește ordinar—albitură, babușcă și pește care de obicei merge la sate că, de frică să nu se infecteze pe piață am redus cu singur—fiind acolo în inspecție—cota dela 15 la 5 lei 0/0 kgr., și aceasta s'a petrecut toată toamna la Brăila, Galați și Tulcea.

Desigur acel care plătea mai mult această «eftenire a hranei poporului» era pescarul muncitor—țaran și el — căruia din vânzare nu'i rămânea nici cu ce să-și plătească oamenii dela năvod. *Aceasta a avut de efect părăsirea bălților de către pescari și deci lipsa de pește la Stat, care dădea puțința comercianților să speculeze cu atît mai ușor, peștele provenit din bălțile particularilor și să urce prețurile de câte 4, 5 și chiar 10 ori.* Chiar în hala București se vindea peștele cu prețuri fabuloase. Această speculă mergea și mai departe, căci comercianții prin oameni interpuși, cumpărau peștele eften dela biuroul de detaliu al Statului și'l vindeau ca provenind dela particulari cu prețuri incincite. La Constanța de ex. cumpărau tot șalaul dela comercianții din țară care erau obligați să'l vîndă cu preț fix, și'l exportau, astfel că în adevăr străinătatea, cu acest sistem, ajunsese a mânca peștele eften de

pe spetele pescarilor noștri. Acelaș lucru îl descoperim acumă că s'a făcut și de către detailiștii din Galați și Brăila cu peștele ce lise vindea cu prețuri fixe pentru consumațiunea din oraș.

Și în contra tuturilor acestor speculațiuni nu se putea și nu se poate face nimic, ele sunt inerente sistemului greșit.

5. *Prin noul sistem exportul regulat al peștelui a fost cu totul interzis* — afară de scrumbii și chefali — și prin aceasta s'a făcut un foarte mare rău, căci — în afară de peștele ordinar care merge la sate — exportul este o necesitate absolută. Pe de o parte el este o supapă de siguranță pentru evitarea crizelor de supraproducțiune, în epocile când se îngrămădește prea mult pește pe piață; pe de altă parte prin export se aduc bani în țară pentru peștele de lux și pentru cel ce nu se consumă la noi în cantități atât de mari cât e producțiunea și acești bani reprezintă punerea în valoare a muncii pescarilor noștri și a proprietății.

Eată ce s'a întâmplat însă în anul acesta:

Se știe că diferitele specii de pește au fiecare câte o epocă anumită când se prinde în cantități mari. Așa în Iunie și Iulie erau cantități foarte mari de Morun și Nisetru și deoărece nu se puteau vinde toate atunci, iar exportul fiind oprit, rămâneau cantități foarte mari pe piață, care după ce se conservau câte-va zile în gheață trebuiau puse la sare; astfel s'au sărat cantități foarte mari de Morun și Nisetru și cine cunoaște acest comerț, știe că aceasta înseamnă că acest pește s'a depreciat la mai mult de jumătate din valoarea sa.

Mai târziu a venit șalăul și am arătat că pentru această specie a crescut producția dela 25.000 kgr. la 750.000 kgr. pe an numai în Delta Dunărei, consumația în țară deci este relativ foarte mică, așa că toamna, când s'a început pescuitul mare, rămâneau zilnic cantități foarte mari de șalău pe piață, care conform ordinului Ministerului nu se exportau, ci se vindeau cu 30 bani kgr. pentru a se pune la sare; Din această operație mulți pescari dela Razim pierzându-și tot capitalul lor au încetat de a mai pescui cu totul așa că în urmă a fost iarăși lipsă mare de șalău. Apoi toamna târziu au început prinsorile mari de Morun

și Nisetru la Mare și au început a sosi cantități mari de icre negre la piață, exportul iarăși era oprit și icrele nu se puteau vinde. Am găsit deodată peste o mie de cutii și șeful vânzării mi se plângea că încep a se strica; la București s'a și aruncat cantități mari de icre stricate. Atunci s'au dat circulări prin țară și băcanii au început a cumpăra cantități mari, făcându-și depozite, pe care apoi le speculau cum le plăcea etc.

Toate aceste stricări și sărări ale peștelui de lux, a cărui valoare scădea la mai puțin de jumătate, le plătea mai cu seamă pescarii care la Cegă, Morun, Nisetru, icre, etc., plătesc o dijmă de numai 30⁰/₀, restul de 70⁰/₀ fiind partea lor.

Cu modul acesta, în această scurtă campanie de pescuit, mulți din ei au sărăcit cu totul, unii au dat faliment, iar alți și-au vândut cherhanalele și au plecat. Dela Constanța și-au vândut instrumentele și au plecat toți pescarii de Morun de pe malul Mărei, așa că azi peștele ce-l prindeau ei, se duce spre a fi prins în Rusia; La Sf. Gheorghe, Sulina, etc., și-au vândut o mulțime cherhanalele și le oferă mereu Statului spre cumpărare. Și acești pescari deci vor pomeni anul când s'au luat măsuri pentru estenirea hranei poporului.

Pe toată Dunărea dela Hârșova la Silistra, numai rămăsese decât trei pescari de Cegă, iar în tot Domeniul Brăilei, unde era locul cel mai bogat în Cegă din pescăriile Statului, au plecat pe jumătate, căci zic că nu le mai convine de când «Statul estenește Cega pentru boeri pe pielea lor». Aici pe când în 1909/910 s'au prins 14.557 kgr. Cegă în anul acesta nu s'a mai prins decât 5963 kgr. Pescarii de pe la Călărași asemenea și-au luat permise bulgare de pescuit și duc Cega la Silistra de unde apoi se trimite în țară ca import și o speculează apoi băcanii din București vânzând-o până la 12 lei kgr. Astfel s'a ajuns dar, ca pe cota Statului, Cega să fie prevăzută cu prețul de 1.20 lei kgr., însă Statul nu are ce vinde, iar la hală și la băcani se vinde cu 7—12 lei kgr.

Prin oprirea exportului dar s'a ruinat cea mai mare parte din pescarii noștri de la Mare și Dunăre, veniturile Statului au scăzut și ele, iar din această măsură nu a profitat decât câli-va oameni

bagajă care au mâncat iere și pește de lux mai puțin, iar restul s'a depreciat prin sărare sau a rămas în Dunăre și Marea Neagră pentru a fi prinși de vecinii noștri.

*
* * *

Pe Stat l'a costat aplicarea acestor măsuri până acum 1.750.000 lei din venit și cam vre-o 250.000 lei cheltuiți, din care o mare parte fără nici un credit bugetar, ei luați cu împrumut de la Casa de Depuneri. Pe pescari această experiență îi costă încă și mai mult căci partea lor e mai mare ca a Statului, pe unii din ei i-a costat tot avutul lor ¹⁾. În total până la sfârșitul exercițiului se poate calcula că aplicarea acestui sistem va costa pe Stat și pe pescari împreună aproximativ 5.000.000 lei, iar efectele pe care le-a dat au fost o lipsă de pește cu mult mai mare la sate și un abundent ospăț de pește de lux și iere negre cefine oferit câtorva orașeni și în special Bucureștenilor. (La București s'au adus 61.000 kgr. de Morun, Nisetru și Cegă, 5282 kgr. iere negre, 46.548 kgr. Șalău, etc.).

Pentru peștele ce merge la țară am arătat ce mică a fost cantitatea care s'a dus la comunele rurale, în schimb însă Consulatul nostru din Odesa ne arată că încă în nici un an exportul de pește rusese în România nu a fost atât de mare ca în 1900, anul cefnirii peștelui din bălțile noastre. În adevăr, în acest an numai din Odesa s'au trimis 212.480 puzi de pește sărat (peste 3 mil. kgr.) contra 131.000 puzi în anul precedent și 80.000 puzi iere contra 74.000 în anul precedent.

Rezultatele reale ale aplicării timp de 8 luni a acestor măsuri și se «pentru cefnirea peștelui» au fost următoarele:

1. Desflințarea clasei comercianților de pescărie de toate categoriile și prin aceasta îngreunarea distribuției mărfurilor la consumator.

2) În anul acesta apele mari au fost mai mult decât de obicei și de aceea pescutul mare nu s'a făcut decât toamna așa că în Noembrie și Decembrie am avut maximul de producție. Dacă însă și din aceasta cauza am avut pe piața în timpul verii cantități de pește mai mici ca în anul precedent, aceasta nu poate fi o explicație pentru o scădere atât de enormă a veniturilor Statului și a pescarilor, ei e datorită în cea mai mare parte acestui sistem de măsuri care a făcut pe pescari să dezerteze și a depreciat tot peștele de valoare.

2. Ruinarea pescarilor mari și cberbanagiilor care aveau capital investit în instalații, instrumente, etc.

3. Părăsirea pescuitului de către mulți pescari mici prin lipsa de câștig.

4. Scăderea generală a producției prin lipsă de pescari.

5. Creșterea enormă a cererii peștelui de valoare la orașe, prin stabilirea de prețuri jouse, sub costul de producție și nemulțumiri din cauza neputinței de a o satisface cu peștele de care dispune Statul.

6. Lipsa peștelui de bună calitate și scumpirea peștelui de proastă calitate.

7. Specula foarte mare cu peștele particular și exportul în contrabandă a peștelui de lux cumpărat cu prețuri eștine dela Stat.

8. Micșorarea consumației la sate prin desființarea comerțului și neputința desfacerii peștelui ordinar.

9. Stricarea calității peștelui sărat din cauza prețurilor unice care nu iau calitatea în considerație.

10. Creșterea enormă a importului peștelui sărat din Rusia, care se vinde la sate cu prețuri mari, din cauza taxelor vamale care'l scumpesc.

11. Desființarea exportului peștelui de lux și deprecierea acestuia prin sărare în timpul prinsorilor mari, care ruinează și mai mult pescarii.

12. Scăderea veniturilor Statului și ale pescarilor cu aproape 50 la sută.

13. Orașele București, Galați, Brăila și stațiunile balneare au fost supra alimentate cu pește de lux și icre eștine.

14. Micșorarea rentabilității pescăriilor în general, care va sili și mai mult pe proprietarii de bălți și beleștee să le sece spre a le transforma în pășune și terenuri arabile și care va avea pe viitor ca rezultat o micșorare și mai mare a producției generale de pește a țării și deci o scumpire și mai mare a peștelui.

Cred că din aceste puține exemple se vede dar îndeajuns rezultatele date de noua organizare a comerțului de pește, în vederea eștenirii hranei țăranului și numai am nevoie să mai insist asupra lor, căci ori cine vede că dacă voim să facem ceva serios și nu numai să aruncăm praf în ochii lumii, atunci trebuie

pornit cu totul pe altă cale și acea cale nu e de cât cea indicată de mine aici, pe care am arătat-o prin diferite memorii și înaintea punerii în aplicare a acestor măsuri.

Așa dar, Statul trebuie și pe viitor să continue ca până acum a se ocupa numai de exploatarea proprietății sale, dând o dezvoltare cât mai mare producției și îngrijindu-se de soarta muncitorilor săi, fără însă a face comerț. Produsele sale să le vândă prin licitațiune publică, fără a se deda la nici un fel de speculațiune, iar distribuirea la consumator s'o lase în sarcina comerțului, care este mult mai în măsură de a satisface aceste necesități. Intru cât privește însă comerțul de detaliu, și în general comerțul de pescărie, trebuie să căutăm să'l organizăm cum se cade și să'l împiedicăm prin legi generale și măsuri severe să nu speculeze dar nu să'l distrugem, căci el îndeplinește un rol important și fără dânsul o întreagă ramură de producție și o întreagă populație de pescari muncitori și de consumatori va suferi.

III. Nestatornicia producției bălților noastre

A treia cauză specială a scumpirei în unii ani a peștelui la noi, este *natura specială a bălților noastre, care le face să aibă o producțiune foarte variabilă, depinzând de nivelul la care ajung creșterile de primăvară a Dunărei.*

În cele precedente am arătat că în general producția pescăriilor exploatate în regie de Stat a crescut și crește neconținut așa că pentru bălțile din județul Tulcea s'a putut constata, de la un period de 5 ani la altul, o creștere de peste 2 milioane kgr. anual. Această creștere însă din diferite cauze nu poate să meargă la infinit, căci, chiar acolo unde se face piscicultura cea mai intensivă, este un maximum de producție pe hectar, care nu se mai poate depăși nici chiar întrebuintând mijloacele artificiale cele mai costisitoare; așa e regulat în natură ca copaci să nu crească până în cer și ca într'o baltă să nu fie mai mult pește de cât apă. Dar la noi e mai greu încă, căci bălțile noastre sunt ape naturale în care nu putem pune noi după voință numai acele specii pe care voim să le cultivăm și care ar fi în stare

a ne da maximul și optimul de producțiune posibil, noi trebuie să tolerăm în bălțile noastre pe lângă crap și șalău și toți peștii răpitori — știucă, biban, somn, etc., — care'i distrug pe aceștia precum și pești de calitate inferioară — albitură, babușcă etc. — care le face concurență acestora la hrană, transformând elementele nutritive din pământ într'o carne de pește de o calitate mai inferioară. În privința aceasta noi avem de luptat cu dificultăți cu mult mai mari ca piscicultorul din apus, care face în bazinele sale artificiale cultura speciilor ce dorește el.

Noi dar aicea trebuie numai să ne limităm ca prin mijloacele de care dispunem să intervenim în concurența vitală dintre aceste specii și să protejăm pe cele ce ne pot fi de mai mult folos. În privința producției acestor pescării dar trebuie să ne mulțumim că odată ajunși la limita maximă pe hectar, să ne putem menține acolo.

Dar nu e numai atăta, producția peștelui este o funcțiune de suprafață — cu cât suprafața bălților e mai mare cu atât și producția e mai mare — iar suprafața bălților noastre e foarte variabilă, căci ea depinde în fiecaree an de nivelul la care au ajuns creșterile de primăvară ale Dunărei și de durata inundațiilor. Deci sunt ani de secetă când Dunărea nu revarsă de loc și când dar suprafața bălților e redusă la o zecime și chiar la o sutime, ba sunt ani chiar când pe fundul bălților se fac semănături de porumb etc. Firește dar că și producția peștelui în aceste bălți e variabilă și că trebuie să ne așteptăm — din nenorocire destul de des — la ani când producția e foarte slabă. De exemplu la domeniul Brăilei ea a putut varia după starea apelor Dunărei între 920.000 kgr. în 1904 și 6.447.793 kgr. în 1907 așa dar cu 600⁰/₀. Lipsa unor astfel de cantități de pește pe piață provoacă dar în acei ani o mare cumpete a peștelui, scumpete care când bălțile erau arendate era considerate ca naturală și putea chiar trece și neobservată, dar de când s'a înființat serviciul pescăriilor este exploatată cu cea mai mare dibăcie de dușmanii interesați ai acestui Serviciu, pentru a insinua că exploatarea și fiscalitatea Statului a scumpit peștele. Astfel d. ex. în 1907, când fiind ape favorabile a fost o pro-

ducțiune de pește mare și prețurile au scăzut foarte tare., media anuală a prețului ciortanului scăzuse în acest an de la 73 bani (în 1905) la 31 bani pe kilogram. În acest an însă nimeni nu a constatat că peștele s'a estenit.

În anul următor însă 1908 când, numai puțin s'au mai urcat prețurile, — ciortanul ajungând la 44 bani pe kgr. media anuală — se citea imediat prin ziare notițe de felul acesta: «trebuie să înceteze odată scandalul cu scumpirea peștelui»..... Dar aceste tendințe de a insinua și ponegri serviciul pescăriilor sunt de ajuns de cunoscute și nu cred că mai am nevoie a mai insista asupra lor.

Fapt este dar că producția poate varia mult de la un an la altul după cum variază și nivelul creșterilor Dunărei de primăvară iar în anii de secetă prețurile peștelui se urcă, producția fiind mai slabă. În tabela No. I se vede cum variază producția deltei Dunărei după specii într'o serie de ani (dela 1904 până la 1910) și cum au variat în același timp și prețurile acelor specii.

Întrebarea este dar : *ce e de făcut pentru ca producția bălților dela Dunăre să nu mai varieze atât de mult din an în an și în tot cazul pentru ca numărul anilor slabi de tot să fie reduși la minimum sau cel puțin pentru ca chiar în acești ani să avem o producțiune ceva mai ridicată spre a nu mai ajunge peștele atât de scump ?*

Pentru a ajunge la un astfel de rezultat trebuie o amenajare specială a bălților care să permită alimentarea lor regulată și să asigure un nivel mai ridicat—deci o suprafață mai mare—chiar în anii când creșterile Dunărei nu ajung la înălțimea necesară. Pentru aceasta trebuie înălțarea unora din maluri cu diguri, săparea unor gârle de alimentare adânci prevăzute cu stăvilare pe care să le putem închide și deschide după voință, și o întreagă serie de alte lucrări pe care le-am indicat în capitolul «Ameliorarea bălților» din volumul meu despre Regiunea inundabilă a Dunărei.

Asemenea lucrări cer însă timp și mai cu seamă cheltueli însemnate ; pentru ca aceste lucrări să se poată însă face trebuie ca ele să se renteze, așa dar *trebuie ca din peștele ce l vom*

prinde în aceste bălți să nu mai facem un obiect de pomană publică reducându-i prețul în mod artificial, ci să'l lăsăm să se vândă cu prețurile ce se vor forma în mod normal prin cerere și ofertă. Atunci desigur vom avea o producție mai regulată și mai constantă, fără acele lipse și scumpiri periodice exagerate și inevitabile.

IV. Micșorarea producțiunii generale de pește a țării.

A patra cauză specială a scumpirii peștelui la noi este creșterea foarte rapidă a cererei prin mărirea consumațiunii și scăderea din ce în ce a ofertei din cauza micșorării producțiunii generale de pește a țării.

Cum că consumațiunea peștelui în țară s'a mărit și se mărește neconținut foarte mult este un fapt cunoscut de toată lumea. În afară de faptul că peștele care înainte se consuma de pătura noastră superioară numai în posturi și la anumite zile, a intrat azi în alimentațiunea curentă nelipsind aproape zilnic pe masa omului cu ceva stare, mai sunt încă și alte cauze mai principale care au mărit cererea foarte mult :

Dela 1894, adică delă ultimul an al arendașilor și până azi, populațiunea țării a crescut cu 1.321.300 de suflete (5.544.700 locuitori în 1894 și 6.866.000 în 1910), deci s'a mărit cu 24 % în acest timp.

Pe de altă parte în acest timp rețeaua noastră de căi ferate a crescut dela 2.579 la 3.260 km. adică cu aproape 27 %. Prin aceasta dar s'a dat posibilitatea localităților celor mai îndepărtate să se aprovizioneze aproape zilnic cu pește proaspăt dela Dunăre ; așa că orașe foarte îndepărtate care înainte nici nu gustau peștele decât la zile mari, au acum o aprovizionare regulată cu pește din bălțile Dunărei. Toate acestea au sporit dar consumațiunea foarte mult și mărimdu-se cererea, desigur s'au urcat și prețurile.

Dar dacă cererea a crescut și crește mereu atât de tare oferta nu numai că nu rămâne staționară dar chiar scade neîncetat, căci producția generală de pește a țării a scăzut.

După cum am arătat mai sus producțiunea pescăriilor de-

pinde de suprafața acoperită cu apă; suprafața bălților și heleștaelor din țară însă era înainte cu mult mai mare decât astăzi și scade încă mereu pe fiecare an: pe când înainte mai pe toate moșiile din țară și în special din Moldova erau heleștae mari care aprovizionau cu pește orașele de acolo, acum toate acele heleștae au secat și orașele se aprovizionează cu pește de Dunăre. Orașe ca Dorohoi, Botoșani, etc., care înainte aduceau numai câte un Morun mare în timpul posturilor căci aveau în apropiere heleștae mari care le furnizau Crap, Lin, etc., astăzi sunt nevoite să aducă cel puțin de două ori pe săptămână pește din Galați căci heleștaele s'au secat și s'au potmolit ne mai producând nimic. Acum dar pe lângă prețul peștelui mai plătesc și spese de transport. Cine nu-și aduce aminte de era de bogăție extraordinară de pește a lacului «Ezerul» dela Dorohoi cu suprafață de mai multe mii de hectare ce alimenta o bună parte din Moldova de sus și din care azi nici urme nu au mai rămas. Un heleșteu de pe moșia Haverna din apropierea Botoșanilor care era arendat pentru pescuit cu 500 de galbeni astăzi este arendat numai cu 200 lei anual, etc.

Această secare a heleștaelor s'a întâmplat în toată țara căci dela înlocuirea morilor de apă cu mori de vapor, proprietarii nu au mai avut atâta interes de a le conserva, iar întinderea arăturilor până la marginea lor a înlesnit ca puhoiurile provenite din ploi să care mereu pământ în ele și să le potmolească cu totul.

Prin secarea heleștaelor din țară a căror suprafață totală era foarte mare, s'a făcut un mare rău pentru economia noastră generală căci cu ele a dispărut o serie de bazine de apă care întrețineau umiditatea solului și a atmosferei și mai temperau efectele dezastruoase ale secetelor; cu aceasta a dispărut însă totodată de pe piețele noastre și o cantitate foarte mare de pește care nu a fost înlocuită cu nimic alta.

Dar și din bălțile dela Dunăre s'au secat foarte multe care înainte în timpul apelor mari produceau cantități însemnate de pește. Ori unde s'a putut, locuitorii au astupat privalele nemai lăsând să intre apa în bălți, pentru a câștiga mai mult teren

pentru pășunat și cultură. În multe locuri s'a făcut chiar lucrări mai mult sau mai puțin sistematice de îndiguire pentru secarea bălților și apărarea lor de inundație ca de ex. la Mânăstirea, Spanțov, Luciu Giurgeni (4.000 hectare), Chirnogi, porțiunea dintre Spanțov și Oltenița de aproape 10.000 hectare, etc. etc.

Mai mult încă Dunărea aduce cantități foarte mari de aluviuni pe care în revărsările ei de primăvară le depune pe fundul bălților din lunca ei. Este un proces natural de colmatarea bălților care încetul cu încetul le transformă în mlaștine neproductive, pășune, etc. Cu modul acesta numai în ultimii 12 ani (dela 1897 încoace) a dispărut o întreagă serie de bălți mai mari sau mai mici — însă puțin adânci — care produceau cantități importante de pește, și continuă a dispărea încă. Așa dar cu timpul producția peștelui în stânga Dunărei se restrânge tot mai mult numai asupra celor câteva bălți mari permanente care au încă adâncimea necesară pentru a rezista un timp mai îndelungat acestui proces natural de potmolire.

De asemenea bălțile bogate în pește din lunca Prutului și a altor râuri au dispărut încetul cu încetul și azi numai produc nimic fiind și ele în cea mai mare parte transformate în pășune.

În fine noul Serviciu de Ameliorațiuni fonciare va restrânge și mai mult suprafața bălților productive de pește etc., etc.

Prin toate acestea dar, producțiunea generală a țării a scăzut mult și scade neconținut încă, așa că nu au mai rămas producătoare de pește de cât bălțile mari dela Dunăre și pescăriile Statului.

În pescăriile Statului, — adică în bălțile Dobrogei, Brateș, Domeniul Brăilei și Călărași — prin măsurile luate și lucrările făcute, în adevăr, producția a crescut foarte mult, acest plus al producției de aici însă nu compensează îndeajuns scăderile foarte mari provenite din secarea heleșteelor și bălților.

Micșorându-se dar oferta atât de mult, în mod necesar a trebuit iarăși ca și prețurile să se urce proporțional.

Vine dar întrebarea: *ce putem noi face spre a găsi o compensațiune pentru această însemnată și continuă scădere a producțiunei peștelui și a mulțumii măcar în parte cerințele mereu crescânde ale*

consumațiunii, evitând astfel în limitele posibilului o urcare exagerată a prețurilor?

Este de sigur foarte mult de făcut și în această privință pentru a spori cât mai mult producțiunea, numai că rezultatele nu se pot aștepta de azi pe mâine. Pentru aceasta trebuie să lucrăm în mod sistematic timp îndelungat după un program bine stabilit de mai înainte și atunci și rezultatele se vor arăta cu siguranță :

a) Intrucât privește pescăriile Statului ce se exploatează astăzi în regie, am arătat în capitolul precedent că e de datoria noastră să facem lucrări — oricât ar costa ele — pentru a amenaja astfel bălțile ca producția lor să nu depindă numai de starea apelor Dunărei și să nu mai avem ani dezastruoși ca în 1904 când după o serie de ani secetoși în care au secat bălțile, a venit o iarnă grea și înghețând bălțile până în fund, s'a produs o mortalitate grozavă a peștelui care ne-a dat producțiunea pe câți-va ani înapoi. Noi trebuie să tindem aici ca prin aceste lucrări tehnice să asigurăm o producție mare și permanentă independentă de capriciile naturii.

De altfel lucrările ce s'a executat deja până acuma în aceste pescării ne-au dat rezultatele cele mai bune și sunt de natură a ne încuraja de a continua în stil mai mare pe calea începută.

b) Intrucât privește celelalte pescării ale Statului care astăzi sunt arendate pe la particulari, trebuiesc și ele luate în regie de către Stat pentru a putea fi și ele ameliorate în vederea sporirii producțiunii lor după cum s'a făcut la pescăriile exploatate în regie.

c) Pentru toate bălțile din lunca Dunărei aparținând particularilor și exploatate de proprietarii lor, Statul trebuie să le înlesnească să execute aceste lucrări de ameliorațiuni, punându-le gratuit la dispozițiune cel puțin studiile și proiectele necesare. La bălțile unde împreună cu Statul sunt mai mulți proprietari ca d. ex. la Balta Greaca trebuiesc formate syndicate pentru executarea lucrărilor și exploatarea în comun.

d) E de datoria Statului de a lua măsurile pentru a sprijini

și dezvoltă din nou cultura peștelui în heleștee, și aceasta nu cum se făcea înainte, ci introducând piscicultura sistematică, care este foarte rentabilă și va fi totodată și un mijloc de a pune în valoare tot felul de pământuri mlăștinoase etc., care astăzi stau neproductive.

Pentru aceasta — după cum am arătat-o și prin memoriul meu dela 1906 (despre măsurile necesare pentru dezvoltarea culturii Crapului în heleșteele din țară) — trebuie ca pe de o parte Statul să meargă cu exemplul bun înainte făcând pe moșiile sale câteva heleștee tip care să servească proprietarilor ca model, iar pe de altă parte să caute a forma un personal destoinic care cunoscând procedurile pisciculturilor moderne și putând executa asemenea lucrări, să fie pus la dispoziția proprietarilor când vor avea nevoie.

În această privință Statul trebuie să adopte aceeași politică pe care trebuie să o urmeze față de agricultură ca sfătuitor și încurajator; el trebuie să ajute proprietarilor a-și reconstitui heleșteele lor punându-le la dispoziție personal, planuri etc., să le dea tot felul de instrucțiuni pentru exploatare, să le procure rasele cele mai bune de pești reproducători (crapii care cresc repede și dau producție mare) spre a-și repopula cu ele apele etc.

Pe de altă parte să le înlesnească transportul la piață și desfacerea produselor lor fără a fi speculați, organizând comerțul de detaliu și intervenind la căile ferate pentru o serie de măsuri generale relative la transportul lesnicios al unor asemenea mărfuri care se strică ușor etc., etc.

Cu asemenea măsuri putem fi siguri că în scurt timp vom dezvoltă din nou cultura peștilor în heleștee căci se va asigura proprietarilor venituri însemnate și vom mări astfel considerabil și producția țării în pește. Astfel s'a procedat în toate țările din apus și rezultatele la care au ajuns au fost cu totul surprinzătoare. Și în Germania, Austria, Italia, Olanda, etc., a fost o epocă când se secase toate heleșteele pentru a se câștiga pământ de cultură, astăzi însă numărul heleșteelor artificiale crește pe fiecare zi și cultura crapului în ele a intrat în rotațiunea agricolă căci orice teren poate fi inundat și acoperă cu apă și se

face pe el piscicultură de crap alternând cu culturi agricole. Voi cită în această privință pe Austria care numai în ultimii 15—20 ani a dat o dezvoltare atât de mare cultivei crapului în heleștee în cât astăzi a ajuns a face un export de crap foarte mare în Germania și a urmă o politică foarte protecționistă față de cele alte țări exportatoare — ca d. ex. România și Rusia — impunând importul crapului la 20 lei pe $\frac{0}{10}$ kgr.

e) Intrucât privește terenurile băltoase din lunca Dunărei pe care Serviciul Ameliorațiunilor fonciare urmează a le deseca, e de datoria noastră a veghea pe de o parte ca nici una din bălțile mari permanente să nu se sece, iar pe de altă parte ca punerea terenurilor în valoare să se facă după «sistemul rotativ al culturilor alternante» (pe care l-am arătat în lucrarea mea despre regiunea inundabilă a Dunărei) pentru ca astfel pe aceste terenuri culturile agricole să alterneze cu cultura peștelui. Menținând totodată prin acest sistem suprafețe întinse de apă necesare păstrării umidității solului și atmosferei etc., cât și dând puțința de a îngrășa din timp în timp terenurile apărate.

f) Intrucât privește râurile și pâraele din țară care și ele reprezintă o suprafață însemnată ce ar putea fi utilizată la producția peștelui, Statul trebuie să înceapă și aici o serie de lucrări de repopulare. Pentru a putea însă face aceasta, e nevoie a se modifica art. 5 din legea pescuitului, care la votarea acelei legi în 1896 numai din motive de șicane politice a fost schimbat desființându-se cărțile de pescuit pentru râuri, care erau prevăzute în proiectul primitiv și consfințindu-se astfel printr'o lege o stare anarhică care de atâția ani ne împiedecă a face orice îmbunătățire în această privință.

g) Dar cererea mare de pe piață mai poate fi încă satisfăcută și pe alte căi și încă cu mult mai urgent decât pe cele precedente. În lacurile noastre litorale (Razim, Sinoe, etc.) trăesc câteva specii de pește în cantități mari și care astăzi se vând cu prețuri foarte mici de 5—8 lei $\frac{0}{10}$ de kgr. Astfel este Cambula un pește delicios (numit de Germani «*Flunder*» de Francezi «*Plic*») care în Germania se vinde 3—4 Mk. pe kgr., dar care la noi nu are nici o întrebuințare fiindcă poporul nostru

nu e deprins cu el; numai Bulgarii și Grecii din Dobrogea îl cumpără. Tot astfel e Calcanul care se vinde în comerțul en gros cu 20—25 lei % de kgr. (în detaliu e mai scump din cauza speculațiunei) și care se poate prinde în cantități mari. Tot astfel ar fi încă o serie de specii de pește de Mare care pe coastele noastre se găsesc în mare abundență sau intră în lacurile noastre litorale.

Toate aceste nu au nici o căutare la poporul nostru deși sunt o foarte bună și sănătoasă hrană chiar și ca conserve sărate și afumate. Ar fi dar de sigur un mare bine dacă am putea deprinde pe țaranul nostru să le consume.

Dacă aceste specii ar găsi un debușeu mai mare pescarii noștrii s'ar găsi încurajați și pescăria de Mare — care azi e redusă aproape numai la pescuitul sturionilor și al scrumbiilor — ar lua și ea o dezvoltare cu mult mai mare, aducând din ce în ce cantități mai mari de pește eftin. Cu aceste vom putea să satisfacem cu prisosință cerințele mereu crescânde ale consumațiunei interne și vom putea înlocui speciile de pește de lux de apă dulce, care fiind exportate aduc bani în țară și înlesnesc punerea mai mult în valoare a solului nostru și bogățiilor noastre naturale.

b) Pentru a putea satisface mai ușor cerințele consumațiunei noastre ar mai fi nevoie și de o serie de instalațiuni sistematice pentru conservarea și prepararea peștelui. Am arătat mai sus că producția pescăriilor noastre nu este repartizată în mod regulat în tot cursul anului astfel ca ori când să putem avea cu același preț o specie de pește. Din contră pentru aproape fiecare specie există câte o epocă specială când pescuitul ei este foarte abundent și apoi să rărește, ba chiar mai mult încă și în aceste epoce sunt zile când se prind foarte mari cantități dintr'o specie, scoborându-se prețurile foarte jos și apoi trec săptămâni când nu se prinde nimic urcându-se prețurile foarte mult. Astfel bălțile se pescuesc mai cu seamă toamna cu năvoadele și în Iunie cu leasa, în aceste epoce peștele de baltă este foarte eftin ajungând uneori chiar la prețuri ridicule când se prind deodată cantități prea mari și nu e cerere. Atunci se

fac sărăturile cele multe și foarte mult pește de valoare se depreciază. Ar trebui dar ca în piețele mari să existe hale în care să se poată conserva mai mult timp în stare înghețată acești pești spre a se vinde încetul cu încetul cu prețuri mai uniforme decât a se avea odată risipă cu prețuri derizorii și odată lipsă cu prețuri exagerate.

Același rol trebuie să-l îndeplinească și industria conservelor care să transforme peștele în conserve în epoca când e eftin și să-l pună în vânzare când cel proaspăt lipsește și e scump.

Deci la marile hale de pește ce urmează a se construi în porturi trebuie să se prevadă camere mari frigorifere pentru conservarea peștelui și totdeodată trebuie pe cât posibil încurajată industria conservelor de pește care a început deja a lua oare care desvoltare.

Cam aceste sunt măsurile pe care trebuie să le luăm pentru a ajunge la eftenirea peștelui fără ca prin aceasta să lovim în desvoltarea economică a țării și punerea în valoare a bogățiilor ei. Procedând în acest fel nu numai că vom asigura și pentru viitor producerea în cantități suficiente și vinderea cu prețuri normale a unui articol de hrană preferat al populațiunei noastre dar vom desvolta și mai departe o bogăție naturală pe care o avem în țară și o ramură de activitate economică prin care vom putea pune mai bine în valoare solul nostru și vom da o ocupație rentabilă unei însemnate părți a populațiunei noastre.

Unele din măsurile ce le propun aci ca de exemplu: scăderea taxelor de import, reorganizarea comerțului de detaliu, halele de pescării cu camere frigorifce etc., sunt măsuri urgente care vor putea da rezultate imediate, celelalte constituiesc un program de lucru pentru un timp mai mare de ani care însă trebuiesc și ele îndrumate cât mai curând spre a se asigura desvoltarea normală a acestor ramure și a o pune în concordanță cu desvoltarea generală a țării noastre.

TABLOU I

De cantitățile de pește proaspăt și sărat sosit pe piața „BRAILA” dela 24 Iunie 1910 până la 1 Februarie 1911 cu indicația distribuțiilor

L U N I L E	Cantitățile cerute	Totalul Kgr. sosite	D I S T R I B U T I I L E				
			Orașului Braila	Expediate biur. vânzare București	Comunelor urbane	Comunelor rurale	Caruțelor țărănești
	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.
P R O A S P A T							
Iunie (24—30).	—	6 119	3 196	—	—	—	2 923
Iulie	34 297	137 046	58 577	846	46 274	17 090	16 259
August	281 089	381 942	133 678	12 857	133 399	32 334	69 674
Septembrie	646 895	273 537	111 269	11 799	84 133	40 497	25 839
Octombrie	336 424	635 074	198 592	27 820	224 527	78 118	106 017
Noembrie	897 760	752 511	199 928	44 145	305 018	86 429	116 991
Decembrie	475 963	177 997	72 422	10 443	47 298	28 325	19 409
Ianuarie	187 269	77 642	33 509	4 171	26 172	7 797	5 393
Total	2 859 695	2 441 268	811 171	112 181	866 821	288 590	362 505
S A R A T							
Iunie (24—30)	200	152	139	—	—	—	13
Iulie	1 736	531	113	—	418	—	—
August	21 910	16 166	4 666	—	4 657	194	6 649
Septembrie	33 120	10 871	3 114	—	—	5 698	2 059
Octombrie	23 670	8 123	75	—	2 821	2 753	2 474
Noembrie	48 310	16 028	3 526	—	1 215	5 317	5 970
Decembrie	11 595	5 143	27	—	—	3 394	1 722
Ianuarie	950	1 256	255	—	—	582	419
Total	141 491	58 270	11 915	—	9 111	17 938	19 306
Total general	3 001 186	2 499 538	823 086	112 181	875 932	306 528	381 811

Cap de biuou, Ang. Ștefănescu

TABLOU II

De cantitățile de pește proaspăt și sărat, sosite pe piața de vânzare GALAȚI, dela 26 Iunie 1910 până la 1 Februarie 1911, cu arătarea distribuțiilor

L U N I L E	D I S T R I B U T I I L E								
	Canti- tatea cerută din țara	Canti- tatea sosită pe piața	București	Comune urbane	Comune rurale	Căruțe din județe	Orașul Galați	Angro- șiști Galați	Totalul distribu- țiilor
	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.	Kgr.
Iunie (dela 26)	423	55 018	13 882	423	—	12 029	11 289	17 395	55 018
Iulie	94 309	352 424	54 217	57 992	2 635	60 581	59 547	117 452	352 424
August	750 382	408 947	45 781	180 412	12 922	30 687	4 573	84 572	408 947
Septembre	1 208 685	998 285	62 366	427 388	21 724	132 789	109 964	244 054	998 285
Octombrie	1 100 101	786 407	8 633	251 48	30 743	116 555	113 141	215 787	786 407
Noembrie	1 116 623	448 332	40 841	184 703	51 699	43 317	69 864	57 908	448 332
Decembrie	949 299	379 439	66 323	173 109	42 778	27 053	46 502	23 674	379 439
Ianuarie	565 595	162 722	40 255	77 272	13 778	4 952	2 858	607	162 722
Total	5 785 417	3 591 574	382 298	1 352 847	176 279	427 963	490 738	761 449	3 591 574

Cap de biurou, Ang. Ștefănescu.

T A B

De producțiunea peștelui din secția VI și prețu

SPECIILE	1904-1905					
	PROASPAT			SARAT		
	Canitatea Kgr.	Suma incasata	Prețul mediu	Canitatea Kgr.	Suma incasata	Prețul mediu
Salau	27 280	27 998	1,03	3 973	1 573	0,40
Somn	147 757	98 642	0,67	107 313	63 866	0,60
Crap	77 381	59 206	0,77	20 021	13 338	0,67
Ciorto-Crap	226 822	142 686	0,63	50 809	34 874	0,68
Ciortan	524 929	323 683	0,62	151 642	86 138	0,57
Ciortanica	126 505	59 761	0,47	186 230	84 736	0,46
Caras	611 135	156 675	0,26	39 137	8 144	0,21
Lin	177 118	59 474	0,34	45 603	17 748	0,37
Stiuca	587 295	196 391	0,34	203 188	69 655	0,34
Platica	39 541	15 580	0,40	26 119	10 535	0,40
Albitura	87 560	20 152	0,23	29 653	8 324	0,28
Cosac	2 161	621	0,29	1 004	495	0,49
Cârjeanca	24 082	7 329	0,30	20 002	6 748	0,31
Biban	82 226	19 744	0,24	4 706	1 052	0,22
Babușca	396 313	83 684	0,21	291 553	73 435	0,21
Morun	194 569	188 362	0,96	5 555	5 791	1,04
Nisetru	144 211	139 841	0,97	1 349	1 408	1,04
Pastruga	14 880	9 682	0,65	7 670	4 726	0,62
Cega	3 001	4 397	1,46	15	4	0,26
Iere de Morun	6 335 ⁸⁵⁵	115 624	18,24	1 489	20 883	15,04
» » Nisetru	2 280 ⁷⁰³	32 119	14,08	254	2 500	10,08
» » Crap	5 567	9 426	1,69	3 011	3 103	1,03
Chefal	32 003	22 945	0,72	1 115	906	0,81
Cambula	201 367	22 808	0,12	843	89	0,11
Calcan	115 646	28 142	0,24	—	—	—
Scrubii	1 976 064	248 836	0,13	1 071 898	115 804	0,11
Scrubite	199 973	44 751	0,22	158 330	56 240	0,35
Cap de Morun	1 697	938	0,55	—	—	—
Lapi	2 801	1 527	0,55	731	362	0,49
Iere de Stiuca	1 067 ³³⁰	3 516	3,29	—	—	—
» » Postruga	72 ¹¹⁰	706	9,75	—	—	—
Rizeafca	139	65	0,47	—	—	—

L O U III

rile medii în anii 1904 până la 1909 inclusiv

1905-1906						1906-1907					
PROASPAT			SARAT			PROASPAT			SARAT		
Canitatea Kgr.	Suma incasata	Prețul mediu	Canitatea Kgr.	Suma incasata	Prețul mediu	Canitatea Kgr.	Suma incasata	Prețul mediu	Canitatea Kgr.	Suma incasata	Prețul mediu
20 016	23 485	1,17	3 808	2 237	0,58	25 707	21 818	0,85	10 781	5 511	0,51
281 741	169 616	0,60	54 433	34 603	0,63	160 891	92 713	0,57	149 192	75 391	0,51
74 148	56 984	0,76	1 670	1 358	0,81	43 884	33 918	0,77	5 759	4 870	0,85
161 270	124 710	0,77	18 056	16 330	0,90	64 341	47 759	0,74	22 978	17 452	0,76
337 055	246 329	0,73	62 269	46 661	0,75	129 325	66 950	0,52	49 428	28 379	0,57
40 336	22 562	0,55	12 461	6 654	0,53	109 006	45 678	0,42	76 058	35 728	0,47
497 338	153 605	0,31	33 655	6 604	0,19	412 283	127 842	0,31	32 590	5 902	0,18
185 743	81 472	0,43	20 917	8 816	0,42	298 849	115 236	0,39	49 738	22 014	0,44
763 729	259 582	0,33	188 264	63 615	0,33	1 003 246	297 773	0,30	337 482	112 375	0,33
30 290	14 297	0,47	33 578	8 763	0,26	33 962	12 431	0,37	11 272	5 265	0,47
92 964	23 081	0,24	28 978	8 118	0,28	72 786	15 116	0,21	41 919	7 728	0,18
207	64	0,31	1 784	649	0,36	3 914	1 439	0,37	—	—	—
18 362	6 468	0,37	17 884	6 075	0,34	20 835	5 898	0,28	8 061	2 702	0,33
123 019	29 047	0,23	22 064	8 235	0,37	255 512	48 312	0,21	16 753	2 514	0,15
531 664	117 706	0,22	260 578	59 648	0,23	536 278	105 558	0,20	222 963	43 201	0,19
298 446	287 423	0,96	5 923	7 393	1,24	286 090	275 806	0,96	5 163	5 801	1,12
201 793	210 866	1,08	4 874	4 680	0,96	248 982	232 378	0,93	8 824	6 741	0,76
19 590	13 394	0,68	4 609	3 090	0,67	25 116	15 960	0,63	3 421	2 183	0,64
11 075	16 824	1,52	67	36	0,54	3 002	5 266	1,75	—	—	—
5 965 ³⁹⁵	108 933	18,26	62 ⁵⁵⁰	738	11,80	3 818 ⁶⁰⁰	105 789	27,44	41 ¹⁰¹	655	15,94
5 468 ³⁷⁰	91 221	16,68	52 ¹³⁰	489	9,34	3 851 ⁸⁴⁴	69 485	18,04	132 ⁵⁸⁰	2 211	16,67
5 275 ³⁵⁵	9 909	1,87	115	55	0,47	490 ⁷⁰⁰	789	1,61	201 ³⁰⁰	351	1,73
1 149 908	108 287	0,72	9 089	8 113	0,89	210 925	122 287	0,58	3 309	3 014	0,91
217 574	25 028	0,11	511	56	0,11	187 776	21 427	0,11	155	25	0,16
174 471	39 504	0,23	981	136	0,14	121 552	33 799	0,28	1 456	447	0,30
1 116 557	188 528	0,16	248 764	35 995	0,14	1 499 012	313 008	0,21	145 924	21 496	0,15
—	—	—	—	35	—	—	14	0,40	—	—	—
3 187	1 350	0,42	1 429	758	0,52	—	—	—	798	512	0,64
1 265	874	0,69	—	—	—	204	80	0,39	68	33	0,48
2 407 ²⁴⁰	5 553	2,30	—	—	—	2 633 ⁸⁵⁰	5 418	2,05	190	177	0,93
89 ⁹⁵⁵	750	10,55	10 ⁸⁰⁰	134	13,00	52 ¹⁴⁵	646	12,38	51 ¹⁰⁰	705	14,97
54 591	24 391	0,44	41 476	17 829	0,43	57 269	23 908	0,42	9 126	5 454	0,60

SPECIILE	1907-1908					
	PROASPĂT			SĂRAT		
	Canitatea Kgr.	Suma incasată	Pretul mediu	Canitatea Kgr.	Suma incasată	Pretul mediu
Salau	63 822	39 469	0,61	11 105	4 953	0,44
Somn	429 390	197 513	0,46	370 709	137 716	0,37
Crap	78 821	40 636	0,51	11 687	7 705	0,65
Ciorto-Crap	104 454	51 707	0,49	24 147	14 230	0,51
Ciortan	1 119 781	350 282	0,31	306 712	113 832	0,37
Ciortănică	667 392	184 399	0,27	465 632	139 038	0,29
Caras	1 667 982	282 651	0,11	66 840	10 462	0,15
Lin	391 893	109 873	0,27	88 266	24 914	0,27
Știucă	2 121 436	428 260	0,20	456 156	111 910	0,24
Platică	83 979	23 739	0,28	19 254	6 739	0,34
Albitura	85 270	8 144	0,09	41 426	6 802	0,15
Cosac	176	28	0,11	167	36	0,21
Cârjanca	62 161	9 229	0,14	36 250	6 424	0,16
Biban	415 954	51 013	0,12	33 415	4 141	0,12
Babușca	674 428	94 031	0,13	191 327	31 316	0,16
Morun	369 166	355 185	0,96	11 460	6 322	0,55
Nisetru	218 137	213 519	0,97	6 856	7 273	1,06
Păstruga	21 889	15 042	0,68	1 006	786	0,77
Cega	8 361	11 150	1,03	—	—	—
Iere de Morun	7 164 ²³¹	215 117	30,02	—	—	—
» » Nisetru	7 863 ⁰¹¹	137 730	17,51	136 ¹²⁰	2 434	17,80
» » Crap	3 996 ¹⁰⁶	4 970	1,24	—	—	—
Chefal	417 012	202 600	0,48	10 906	6 050	0,54
Cambula	168 910	14 697	0,08	—	—	—
Calcan	183 919	44 628	0,24	86	19	0,22
Scrumbii	3 152 171	843 357	0,25	271 017	52 005	0,19
Scrumbițe	208	108	0,51	2 925	170	0,05
Cap de Morun	—	—	—	—	—	—
Lapți	46	29	0,62	—	—	—
Iere de Știucă	5 146	9 533	1,85	—	—	—
» » Păstruga	98 ³²⁰	1 274	12,93	—	—	—
Rizeafca	18 282	7 774	0,42	6 239	3 017	0,48

1908-1909						1909-1910					
PROASPA			SĂRAT			PROASPA			SĂRAT		
Canitatea Kgr.	Suma incasată	Prețul mediu	Canitatea Kgr.	Suma incasată	Prețul mediu	Canitatea Kgr.	Suma incasată	Prețul mediu	Canitatea Kgr.	Suma incasată	Prețul mediu
556 544	413 208	0,74	43 225	18 447	0,43	706 468	754 293	1,06	27 468	15 559	0,56
391 125	212 003	0,54	237 753	124 355	0,52	346 164	236 797	0,68	246 564	157 876	0,64
56 130	35 753	0,63	6 327	4 512	0,71	38 022	33 609	0,88	11 079	8 618	0,77
231 375	131 845	0,57	31 808	22 071	0,70	202 773	159 345	0,78	32 708	27 802	0,85
1 813 182	812 890	0,44	371 992	203 803	0,55	976 247	624 696	0,63	264 243	185 711	0,70
667 059	291 491	0,43	363 724	178 676	0,49	264 129	152 976	0,57	240 560	149 093	0,61
1 045 704	233 051	0,22	36 366	5 964	0,16	711 078	211 791	0,29	63 321	13 116	0,21
294 257	91 728	0,31	39 409	14 802	0,37	231 123	86 935	0,37	48 172	19 726	0,41
1 259 993	107 741	0,32	477 981	166 981	0,35	821 800	354 203	0,43	275 184	132 537	0,48
72 924	26 470	0,36	37 554	17 912	0,48	224 392	100 849	0,45	54 492	28 773	0,52
182 903	38 011	0,21	146 567	36 983	0,25	247 730	61 419	0,24	237 189	67 300	0,28
6 809	1 720	0,25	720	291	0,38	2 835	1 122	0,50	3 347	1 599	0,47
98 248	22 646	0,33	52 564	18 563	0,35	66 968	24 174	0,30	100 896	43 980	0,43
202 522	40 629	0,20	16 053	3 082	0,19	124 691	35 997	0,28	30 513	7 472	0,24
672 960	119 003	0,17	439 404	86 647	0,19	654 662	176 753	0,26	488 767	121 758	0,24
325 392	318 173	0,98	16 635	18 365	1,10	324 821	358 835	1,10	12 893	14 024	1,08
243 596	220 820	0,91	7 707	7 462	0,97	211 739	240 699	1,13	20 638	22 441	1,08
23 522	15 563	0,66	1 441	1 068	0,74	29 051	22 229	0,76	851	619	0,72
8 090	11 117	1,37	—	—	—	8 742	13 194	1,50	148	30 ³⁰	0,20
7 862 ¹¹²	225 760	28,71	442 ⁵¹⁰	8 993	20,32	11 968 ¹²⁵	360 195	30,09	904 ⁹⁰²	18 072	19,97
4 821 ⁷³⁹	93 046	19,50	1 745 ¹¹⁹	35 590	20,39	6 174	125 693	20,35	1 147	23 243	20,26
9 706 ⁰⁹⁰	12 367	1,28	629	766	1,22	9 776 ¹⁰⁰	11 686	1,19	1 397	1 354	0,97
288 214	94 904	0,33	729	189	0,26	318 979	190 228	0,59	1 218	512	0,42
138 776	13 476	0,10	—	—	—	339 899	35 231	0,10	1 416	158	0,11
112 435	28 329	0,25	565	114	0,20	222 082	57 051	0,25	999	311	0,31
2 647 012	329 553	0,12	449 527	41 233	0,09	2 994 155	497 497	0,16	173 706	31 204	0,18
15	3 ⁴⁶	0,25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 261	1 299	0,57	—	—	—	1 963	1 227	0,62	2 971	1 885	0,63
2 209 ⁷³⁰	4 735	2,14	—	—	—	885	1 341	1,50	2	6 ⁴⁰	3,20
165 ²¹³	1 996	12,08	—	—	—	155 ¹¹⁵	1 991	12,83	0 ⁹⁸⁰	9	10,13
13 598	4 969	0,37	4 186	2 159	0,51	25 758	13 693	0,53	3 902	1 187	0,30

INST. MED. FARM. IG. MUREȘ
 DR. GYSE
 3349-55